

אם אינך רואה מייל זה לחץ כאן

CLIENT UPDATE

אם חשבת שתנאי השימוש אינם חשובים!

20 במרץ, 2022

רקע

החלטת בית המשפט העליון בישראל שניתנה ב-2 לפברואר 2022 במסגרת רע"א 8160/20 **Google LLC (לשעבר Google Inc.) נ' אשל ואח'** ("ההחלטה"), עוסקת בשאלת הדין החל על סכסוך מקום בו קיימת תניית ברירת דין זר בתנאי השימוש של חברת גוגל ("גוגל" ו-"תנאי השימוש"). דהיינו, האם הדין שיחול על הסכסוך הוא דין קליפורניה בהתאם לתניית ברירת הדין, או דין מדינת ישראל בה מתגוררים המשתמשים. בית המשפט העליון הכריע בעניין זה שיחול הדין הישראלי לאור חוסר הבהירות שבתניית ברירת הדין.

תנאי השימוש של גוגל מציינים, כי במקרים מסוימים, מחלוקת בין גוגל ובין המשתמשים בשירותיה, הנובעת מתנאי השימוש ומהשירותים או בקשר אליהם, יידון בבית המשפט במדינת קליפורניה ("תניית סמכות שיפוט") ועל פי דיני מדינת קליפורניה ("תניית ברירת דין"). במקרים אחרים (הצדדים חלוקים בשאלה מהם המקרים האחרים), לבתי המשפט במדינה בה מתגורר המשתמש סמכות שיפוט, והדין החל על הסכסוך יהיה זה של המדינה בה מתגורר אותו משתמש.

בפסיקה קודמת של בית המשפט העליון, נקבע ביחס לתניית סמכות שיפוט זרה דומה במהותה, כי היא תניה מקפחת בחוזה אחיד ודינה להתבטל. בעקבות פסיקה זו, גוגל הסכימה במקרה הנדון כי לבתי המשפט בישראל מוקנית סמכות שיפוט ולא לבתי המשפט בקליפורניה. לכן, הדיון בהחלטה התמקד בתניית ברירת הדין – דהיינו, מהו הדין החל על תנאי השימוש של גוגל.

טענות הצדדים

לטענת גוגל, ללשון תניית ברירת הדין המופיעה בתנאי השימוש משמעות אחת – כי הדין שיחול הוא הדין של מדינת קליפורניה. בנוסף טענה גוגל, כי בהיותה תאגיד הפועל בהיקף אדיר ברחבי העולם, התכלית של התניה היא לקבוע מערכת דינים

אחת שתחול על מערכת היחסים שבינה ובין המשתמשים בשירותיה. לטענתה, קביעה כי הדין שיחול הוא הדין הישראלי (ובכל מדינה אחרת, הדין של אותה מדינה) תוביל למצב הפוך שבו בין גוגל ובין המשתמשים יוחלו עשרות מערכות דינים שונות, כל משתמש בהתאם לדיני ארץ מגוריו.

לעומת זאת, לטענת המשיבים, לשון תניית ברירת הדין המופיעה בתנאי השימוש ברורה ומדברת בעד עצמה, וממנה עולה שאם דיני קליפורניה אינם חלים במקום השיפוט, אזי יחול דין המקום. לכן, בענייננו ראוי שהדין הישראלי יחול. כמו כן, לטענתם אף אם לשון התניה אינה ברורה דיה, הדין הישראלי יחול, בין היתר, ממספר טעמים. ראשית, כאשר מדובר בחוזה הניתן לפירושים שונים ולאחד הצדדים עדיפות בעיצוב התנאים, פירוש נגד המנסח עדיף על פני פירוש לטובתו. לכן, יש לפרש את החוזה כנגד גוגל, המנסחת. שנית, המשיבים טוענים, שעסקינן בחוזה צרכני אחיד, ובהינתן שתי פרשנויות בחוזה מסוג זה יש לבחור בפרשנות שלא תקפח את המשתמשים. שלישית, נטען כי בתניה חוזית המפנה לדין זר מצופה מהצד שמעוניין לשלול זכות התדיינות בהתאם לדין הישראלי, לנסח זאת בצורה חד משמעית.

הכרעת בית המשפט

בהכרעתו, קבע בית המשפט, כי העוגן המרכזי בבחינת פירושו של חוזה נעוץ בלשונו. לדברי בית המשפט, המשמעות האינטואיטיבית של לשון תנאי השימוש של גוגל היא, שכאשר חוקי מדינת קליפורניה אינם חלים, "שכן הדין הקליפורני אינו חל בבתי המשפט בישראל אלא הדין ישראלי"^[1], יחולו חוקי המדינה שבה מתגורר המשתמש בשירות. לכן, יחול הדין הישראלי על סכסוך בקשר לתנאי השימוש.

אולם, מסביר בית המשפט, אפילו אם ניתן היה לקבל שלשון התניה סובלת פרשנות אחרת, יישומם של כללי הפרשנות של חוזים מובילים אף הם למסקנה שהדין הישראלי הוא הדין החל על תנאי השימוש. תנאי השימוש הינם חוזה אחיד. הם נקבעו מראש על ידי צד אחד, ומשמשים אותו ביחסיו עם אנשים רבים, בלתי מסוימים. יש לפרש חוזה אחיד באופן אובייקטיבי וכפי שמשתמש סביר היה מפרש. לכן, בית המשפט קובע, כי משתמש סביר יסיק מלשון התניה שבמקרה של סכסוך בינו ובין גוגל הדין שיחול הוא הדין הישראלי.

בית המשפט מוסיף וקובע, כי הסכם תנאי השימוש הוא "בין משתמש שאינו מיומן בקריאת חוזים מסחריים, ובין תאגיד גלובלי מסחרי בעל משאבים פיננסיים רבים וסוללת יועצים משפטיים. פערי כוחות אלה מחייבים להטיל על גוגל אחריות לניסוח הסכם תנאי השימוש באופן בהיר ככל האפשר, בשפה פשוטה יחסית, וללא סייגים מיותרים. זאת על אחת כמה וכמה כאשר מדובר בתניית ברירת דין המגלמת השלכות מהותיות בנוגע לאופן שבו המשתמש זכאי לממש את זכויותיו המשפטיות במקרה של סכסוך; וכאשר מדובר בתניה שבמקרים מסוימים עלולה אף ליצור אפקט מצנן למימוש זכות הגישה לערכאות של צד לחוזה"^[2]. לכן, יש להעדיף את הפרשנות כנגד האינטרס של המנסח במקרה בו התניה מנוסחת באופן עמום, כך שהדין הישראלי יחול על סכסוך בנוגע לתנאי השימוש.

המלצות

לאור האמור, חשוב לנסח את תנאי השימוש (Terms of Use), ובפרט את תניות ברירת הדין וסמכות השיפוט, המופיעים באתרי אינטרנט, אפליקציות ופלטפורמות אחרות, באופן רחב, בהיר וחד משמעי. זאת, בין היתר, בכדי למנוע פרשנויות שונות וסותרות. מומלץ שספק של שירותים בישראל ינסח בבהירות את תנאי השימוש ובכך יצמצם את הסיכון לקיומה של טענה לחוסר בהירות, ואפשרות שתנאי השימוש יפורשו כנגד האינטרס של הספק.

[1] ההחלטה, פס' 12.

[2] ההחלטה, פס' 14.

ד"ר יואב אסטרייכר, שותף
03-6103980
yoavo@meitar.com

דוד מירצ'ין, שותף
03-6103199
dmirchin@meitar.com

למידע נוסף אודות מחלקת קניין רוחני וטכנולוגיה, לחץ כאן.

להצטרפות לעדכוני לקוחות לחץ כאן

מיתר | עורכי דין
דרך אבא הילל סילבר 16, רמת גן, 5250608, ישראל | 03-6103100

[הסר](#) | [דוח כספאם](#)

נשלח באמצעות תוכנת [ActiveTrail](#)